

Tisková zpráva Národní referenční laboratoře pro HIV/AIDS ke Světovému dni boje proti AIDS 2014

Trendy vývoje a výskyt HIV/AIDS v ČR v roce 2014

Praha 19.11.2014

Od roku 2002 je v ČR zaznamenáván každoročně výrazný nárůst výskytu infekce HIV. V roce 2002 bylo u občanů ČR a cizinců s dlouhodobým pobytem (rezidentů) nově zjištěno 50 případů infekce HIV, v roce 2013 to bylo již 235 případů. V letošním roce za období od 1.1. do 30.10.2014 bylo zachyceno 208 nově zjištěných případů infekce HIV. Za stejné období bylo v roce 2013 zjištěno 197 nových případů a v roce 2012 183 případů. Setrvale vzestupný trend výskytu HIV v ČR se tak jednoznačně potvrzuje. Za nárůstem počtu případů stojí především přenos mezi muži majícími sex s muži, který představuje v letošním roce 70,7 % nových případů HIV.

Nové případy HIV/AIDS v ČR za prvních 10 měsíců roku 2014

Mezi nově infikovanými je **186 mužů a 22 žen**. Podíl infikovaných žen je za 10 měsíců letošního roku 10,6 %. Průměrný věk nakažených mužů je 35 let s věkovým rozpětím od 0 do 71 let. Průměrný věk žen je 35 let s rozpětím 20 až 64 let. Při zjištění HIV infekce bylo 153 (73,6 %) infikovaných v asymptomatickém stadiu, 30 (14,4 %) ve stadiu akutní infekce a pozdní záchyty představuje 9 (4,3 %) nemocných ve stadiu symptomatickém non-AIDS a zejména 16 (7,7 %) s onemocněním AIDS.

Více než polovina nových případů uvádí obvyklé **bydliště** v Praze (51,0 %); více je zastoupen ještě kraj Moravskoslezský (10,1 %) a Středočeský (9,1 %). Z 208 nových případů HIV infekce v prvních 10 měsících roku 2014 bylo 51 rezidentů (24,5 %) zejména ze Slovenska (17) a Ukrajiny (9), dále z Polska (4), Ruska (4), Vietnamu (4), Itálie (3), Běloruska (2) a jednotlivě z dalších převážně evropských zemí..

Sexuální přenos je dominantní cestou šíření infekce v ČR (90,4 % případů v roce 2014), přitom 147 (70,7%) nových případů bylo zjištěno u mužů majících sex s muži (z nich 6 bylo rovněž injekčními uživateli drog). Vysoký podíl homo/bisexuálního přenosu je setrvale převládajícím rysem výskytu HIV infekce v ČR a řadí ČR v tomto aspektu v roce 2013 na druhé místo v Evropě. K heterosexuálnímu přenosu infekce došlo u 25 mužů a 16 žen. Přenos prostřednictvím injekčního užívání drog byl zjištěn u 4 mužů a 4 žen. U 11 infikovaných zůstal způsob přenosu zatím neobjasněn, hlavně proto, že se nedostavili do AIDS centra.

HIV pozitivním matkám se narodilo 10 **dětí**, z toho jedno pozitivní. Přitom 7 matek při otěhotnění vědělo o své HIV pozitivitě a 3 byly zachyceny při screeningu gravidních.

Bylo zjištěno 20 nových případů **onemocnění AIDS**, z toho 16 u občanů ČR a rezidentů s HIV pozitivitou prokázanou až letos. Většina nových případů AIDS se tudíž rekrutuje z nově zachycených případů HIV a jedná se tak o pozdní záchyty.

Bylo zaznamenáno 9 úmrtí ve stadiu AIDS a 2 úmrtí nemocného s HIV z jiné příčiny. Výrazně roste počet osob žijících s HIV/AIDS, a proto rostou i počty těch, kteří potřebují antiretrovirovou léčbu.

Kromě dosud uvedených počtů bylo 11 nových případů HIV zjištěno u **cizinců** s krátkodobým pobytem v ČR (z Francie, Itálie, Ruska, Slovenska, Spojeného království po 2, z Číny 1).

Kumulativní data o výskytu HIV/AIDS od roku 1985

V období od zahájení sledování infekcí HIV, tj. od 1.10.1985, do 31.10.2014 bylo v ČR celkově zjištěno 2330 případů HIV positivity u občanů ČR (1838) a rezidentů (492), z toho bylo 1950 (83,7 %) mužů a 380 (16,3 %) žen. U 423 z nich (344 mužů, 79 žen) došlo k rozvinutí onemocnění AIDS. Z 2330 pacientů 310 (13,3 %) již zemřelo, přičemž 219 úmrtí bylo ve stadiu AIDS (51,8 % ze všech nemocných s AIDS) a 91 z jiné příčiny.

Trendy výskytu HIV/AIDS v Evropě

Předběžná data Evropského centra pro kontrolu nemocí (ECDC) dokládají, že v regionu EU/EEA bylo v roce 2013 zjištěno cca 29 000 nových případů HIV. Dalších zhruba 27 000 případů bylo zachyceno v evropských zemích mimo EU/EEA (včetně několika neevropských zemí na území bývalého Sovětského svazu) a zhruba 80 000 v Rusku. V roce 2013 bylo zaregistrováno 4 400 nových případů AIDS případů v zemích EU/EEA.

V zemích EU/EEA převládá sexuální přenos HIV, a to zejména mezi muži majícími sex s muži, kde trend je jednoznačně rostoucí. Heterosexuální přenos mírně klesá a přenos injekčním užíváním drog je podstatně nižší a výrazně se nemění. V zemích střední Evropy je celkově nižší výskyt HIV/AIDS než v zemích západní Evropy, ovšem dochází zde k výraznému nárůstu počtu nových případů, zatímco v západní Evropě je zaznamenávána stagnace až pokles. V zemích východní Evropy jednoznačně převažují případy HIV infekce získané prostřednictvím injekčního užívání drog a heterosexuálním přenosem. Zatímco u injekčních uživatelů drog dochází v posledních letech k mírnému poklesu, sexuální přenosy jsou na vzestupu. V této oblasti výrazně roste počet nových případů AIDS.

RNDr. Vratislav Němeček, CSc., vedoucí Národní referenční laboratoře pro HIV/AIDS, Státní zdravotní ústav

Kontakt: nemecek@szu.cz

RNDr. Marek Malý, CSc., oddělení biostatistiky a informatiky, Státní zdravotní ústav

Kontakt: mmaly@szu.cz

MUDr. Hana Zákoucká, Národní referenční laboratoř pro HIV/AIDS, Státní zdravotní ústav

Kontakt: hana.zakoucka@szu.cz